

หมวด ก.

อธิบายคำประพันธ์ของจีน (โคลง)

คำว่า โคลง ซึ่งใช้ในวิชาพจนานุกรมนี้ ไม่ได้ใช้ในความหมายอย่างที่ใช้ในฉันทลักษณ์ไทย ซึ่งหมายถึงคำประพันธ์ชนิดหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้นมาใช้หมายถึงคำประพันธ์ของจีนซึ่งมีเพียงชนิดเดียว และไทยเราเรียกกันมาแต่โบราณว่า "โคลง"

โคลงจีนในหนังสือสามก๊กนี้ไม่มีสัมผัส โดยทั่วไปวรรคหนึ่งๆ มีตั้งแต่ ๔ คำถึง ๘ คำ บางชนิดก็เป็นโคลงแบบ ๔ คำ, ๖ คำ หรือ ๘ คำ โดยตลอดบางชนิดก็เป็นโคลงผสม เช่นวรรคหน้า ๘ วรรคหลัง ๖, วรรคหน้า ๖ วรรคหลัง ๔ หรือจะใช้ก๊าะอื่นต่างไปจากนี้ก็มิ ส่วนจำนวนวรรคไม่บังคับ บังคับแต่วาของจบของควยวรรคหลังเสมอ ลักษณะการแต่งจึงคล้ายคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ ซึ่งเรียกว่า Blank Verse

ก. โคลงกบต

ในฉบับจีน กบตขึ้นต้นควยโคลง ๒ วรรค ซึ่งเป็นเหมือนชื่อบทนั้น ๆ โคลงกบตนี้บางบทเป็นโคลง ๘ บางบทเป็นโคลง ๘ ส่วนมากเป็นโคลง ๘ การแต่งโคลงกบตในหนังสือนี้แบ่งเป็นกล คือ ถ้าวรรคแรกขึ้นต้นควยคำชื่อ วรรคหลังก็ขึ้นควยคำชื่อควย ถ้าวรรคแรกขึ้นต้นควยคำกริยา วรรคหลังก็ต้องขึ้นควยคำกริยา ตัวอย่างวรรคที่ขึ้นต้นควยคำชื่อ :

วรรคหน้า	<u>ภาคนาม</u>	<u>ภาคแสดง</u>	<u>ภาคนาม</u>
	孔明	用 智 激	周瑜
	K'ung ³ Ming ²	Yung ⁴ Chih ⁴ Chi ¹	Chou ¹ Yu ²
	ของเบ้ง	ใช้ สติปัญญา ปลุกใจ	จิวยี่

วรรณคดี

ภาคนาม

ภาคแสดง

ภาคนาม

孫權 決計破 曹操

Sun¹ Ch'üan² Chüeh² Chi⁴ P'io⁴ Ts'ao² Ts'ao¹

ซุนกวน ตัดสินใจ กัด ทำลาย โจโฉ

โคลงบทนี้ถ้ามองในรูปไวยากรณ์จะเป็นดังนี้คือ ประธาน ภาคแสดง กรรม
ถ้ามองในรูปคำจะเป็นดังนี้คือ คำชื่อ คำกริยา คำชื่อ

ข. โคลงท้ายบท

หนังสืออ่านเล่นที่แบ่งเป็นบท ๆ ของจีนในสมัยโบราณ ซึ่งเรียกว่าหนังสือประเภท 章回小說 Chang¹ Hui² Siao³ Shuo¹ เมื่อจบบทหนึ่ง ๆ แล้วต้องมีโคลงท้ายบททุกครั้ง ให้มีใจความกล่าวถึงเนื้อเรื่องในตอนท้ายของบทนั้นกับต้นเรื่องของบทต่อไปอย่างย่อ ๆ ถัดจากนั้นเป็นร้อยแก้วอีกหนึ่งประโยค โดยทั่วไปเป็นข้อความทวนองว่า ขอให้อ่านบทต่อไป

โคลงท้ายบทในเรื่องสามก๊กนี้แต่งเป็นคำประพันธ์สองวรรค ๆ ละ ๗ คำ

ค. เพลง E'ung² Ch'üeh¹ T'ai⁴ ๑

มาเที่ยวกับกษัตริย์ซึ่งมีปัญญา ขึ้นไปบนปราสาทเพื่อความบันเทิงใจเห็น
ปราสาทกว้างขวาง กุฏิสร้างของกษัตริย์ งามประหลาดใหญ่ มีปราสาทอีกสองหลัง
ขนานปราสาทหลังใหญ่ตั้งอยู่กลาง ทางตะวันตกมีตึกเรียงติดต่อกันเป็นแถว บน
ฝั่งแม่น้ำ Chang¹ ข้างหน้ามีส่วนคอกไม้ซึ่งเจริญงอกงาม มีปราสาทอยู่สองหลัง
ทางคานซ้ายและขวาชื่อ Yü⁴ Lung² และ Chin¹ Fêng⁴ จะเอาสอง Ch'iao²
มาอยู่ทางทิศตะวันออกและทิศใต้ จะรวมสุขกันทุกเช้าเย็น มองลงมาเห็นเมือง

๑ กุฎที่ ๔ หน้า ๖๑-๖๓

หลวงกว้างใหญ่สวยงาม มองขึ้นไปเบื้องบนฟ้าก็เห็นเมฆลอยไปมาจิตใจผู้ที่มีอยู่
 คางมารวมกันน้อยที่นี้ สมประสงค์ซึ่งฝันเห็นหมีบินมา, เงยหน้าพบจุกุโบไมผลีสันอบอุ
 ไคยีนเสียงนกนานาพรรณรองอยู่ รั้วฟาก็สร้างเสร็จแล้ว (= บ้านเมืองสงบสุข)
 จึงใคร่ให้ความหวังสวนตัวสองอย่างในบ้านปรากฏเป็นจริงทั้งใจ ปกครองบ้าน
 เมืองให้เรียบร้อยแสดงความเคารพอ่อนน้อมต่อเทพเจ้า ถึงสมัยพระเจ้า Huan^๓
 และพระเจ้า Wen^๒ จะเจริญรุ่งเรืองเพียงใดก็ตาม ซึ่งจะเปรียบกับความสว่าง
 สดใสของกษัตริย์องค์นี้จะใคร่หรือ

โอ สวยงามยิ่งนัก ความดีแพร่ไปทั่ว ช่วยกราชสมบัติมั่งทุกแห่งให้สงบ
 สุข รุ่งเรืองทั้งแสงจันทร์และแสงอาทิตย์ ซึ่งสองฟากฟ้าอยู่เสมอ กักคิลหรืออยู่
 เสมอไม่มีสิ้นสุด อายุยืนเหมือน Tung^๑ Huang^๒ ไปแห่งใดก็มีธงมังกรนำหน้า
 ขึ้นราชรถไปเสมออนุญารมีของกษัตริย์แม่ไปทั่ว ราษฎรอยู่เย็นเป็นสุขมีเครื่องอุป-
 โภคบริโภคบริบูรณ์ ขอให้ปราสาทหลังนี้คงอยู่ชั่วกาลนาน ความสำราญอย่าใด
 สุกสัน

เพลงบทนี้แก่งเป็นโคลงผสม วรรคหน้า ๘ คำ วรรคหลัง ๖ คำโดยตลอด
 เว้นวรรคที่ ๒๗ และ ๒๘ เป็นโคลงสี่ และวรรคที่ ๒๘, ๓๐ เป็นโคลงหกและโคลง
 สี่ตามลำดับ โคลงบทนี้มีความยาว ๔๖ วรรค

โคลงบทนี้ของเดิมมีเพียง ๓๖ วรรค Luo^๒ Kuan^๔ Chung^๑ เพิ่มวรรค
 ที่ ๑๑ - ๑๔ ซึ่งมีใจความ "มีปราสาทสองหลังอยู่ทางคานซ้ายและขวา ชื่อ Yu^๔-
 Lung^๒ และ Chin^๑ Feng^๔ จะเอาสอง Ch'iao^๒ มาอยู่ทางทิศตะวันออกและ
 ทิศใต้ จะรวมสุขกันทุกเช้าเย็น" ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

๒ กุแหล่งที่แล้ว, หน้า ๑๑๕-๑๑๘

ง. "โคลงหมอกใหญ่คงแม่น้ำ Ch'ang² Chiang¹"

โอใหญ่จริง แม่น้ำ Ch'ang² Chiang¹ เกิดจากทางตะวันออกไกล ออกไป ณ ภูเขา Min² กับ Ngo² ผั่งโตเป็นแคว้น พน² ผั่งเหนือมีลำน้ำอีก เกาสายไหลมาบรรจบ รวมแม่น้ำรอยสายลงสู่ทะเล ผ่านมาเป็นหมื่นปี มีปลา วาฬขาวหมื่นฝูง มีมังกรเก้าหัว แม่น้ำนี้เป็นที่อาศัยของปีศาจเทวดา เป็นที่ ที่ๆ นักรบผูกดาหาลูกรบพุ่งชิงกัน

ขณะนั้นในมืระเบียบ แบ่งไม่ออกว่ามืดหรือสว่าง ทองฟ้าอันกว้างยาว นั้นเป็นสีเดียวกัน เพราะอะไร ขณะที่ตั้งอยู่ ก็พอมีหมอกใหญ่ลงมาตั้งที่ทิศ คาน ไคยีนแต่เสียงกลอง และเสียงมาห่อ ตอนแรกหมอกเพียงแคชอนลวดลาย ของภูเขาทางโตไว้ แล้วคอยหนาขึ้นๆ จนเต็มไปหมด ทำให้ปลาหลงทาง หลังจากนั้น หมอกใหญ่ก็จกป่าสูงแล้วคลุมลงมาถึงพื้นดินอันหนา กูกว้างใหญ่ไพศาล ไม่มีเขตสิ้นสุด ปลาขาวพุ่งขึ้นจากน้ำ มังกรบนน้ำออกมาเป็นไอน้ำ มัว ๆ เว้ง ๆ ว้าง ๆ กว้างใหญ่ไพศาล กระจุกกระจายไปทั่ว ทิศตะวันออกฝั่ง Ch'ai² Sang² ก็หายไป ทิศใต้หมอกก็ร่อนภูเขา Hsia⁴ K'ou³ ไว้ เรือรบพันกว่าลำ จมหาย ไปในหุบเขา มีเรือประมงเล็ก ๆ ลำหนึ่งตกใจโผล่ออกมา สักครู่ก็หายไป แล้ว โผล่ออกมาหว่างคลื่นอีก อาทิตยอัสดง ทองฟ้าปราศจากแสงไฟ อาทิตยสิ้นดี กลางวันกลับเป็นสนธยา ภูเขาทรายแดงกลายเป็นพลอยสีน้ำเงิน แม้จะมีปญญา กับ พระเจ้า Yu³ ผู้ยิ่งใหญ่ ก็ไม่อาจหยั่งความคั่นลึกของน้ำไค้ แม้จะมีตากมตั้ง Li² Lou² ก็ยังไม่อาจมองเห็นแม่แต่สิ่งซึ่งอยู่ไกล ๆ ไค้

Feng² I² ทำให้คลื่นสงบ Ping² I⁴ แผลงรุทธิ ปลาและตะพาบน้ำ หายไป นกและสัตว์ก็ไม่รู้หายไปไหน แม้จะมีเกาะอันเต็มไปด้วยเพชรนิลจินดา ก็ถูกกั้นจนมองไม่เห็น ปราสาทบนสวรรค์ ก็ถูกคลุมด้วยหมอก สดัว ๆ เคลื่อน ขึ้น ๆ ลง ๆ (อากาศ) เหมือนฝนจะตก สืบสันคจหนึ่งเบซอันหนาวเย็นจะเขารวม ตัวกัน ในหมอกมีภูษิตูชอนอยู่ ทำให้เกิดโรคไขปามาสมบุษย์ (ลม) ทำให้เกิดลา- ยูซึ่นในทะเลทราย ถาคณธรรมคาไปพบเขาก็เป็นภัย ถ้าผู้มีปญญาไปพบ เขาก็ต้อง ถอนใจ เพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้โลกเปลี่ยนสภาพเป็นสมมัยตึกคำบรรพ์ ประสพาน้ำ และกินเข้าเป็นกลุ่มก้อนใหญ่

โคลงบทนี้เป็นโคลงผสมไม่จำกัดคณะ จำนวนคำในวรรคหนึ่ง ๆ มีตั้งแต่ ๔ คำ ถึง ๘ คำ มีความยาว ๖๖ วรรค

โคลงบทนี้เป็นการยรรยงนาลักษณะภูมิประเทศแถบแม่น้ำ Ch'ang² Chiang¹ ในขณะที่หมอกคงจัด ประกอบภาพของความรู้รักอันยากที่มนุษย์ธรรมดาสามัญจะหยั่งถึงได้

จ. เพลง Ts'ao¹ Ts'ao¹ ร้องบนเรือ ๓

ก่อนหน้าที่เราจะร้องเพลง อันนี้วิกรมบุษย์จะขึ้นสักกีบี่ เปรียบเหมือนน้ำค้างในยามเช้า วันคืนซึ่งผ่านไปช่างมากมาย (= เรานกแล้ว) ต้องถอนใจยาว เพราะการจะลืมเรื่องวิทกนั้นยาก จะเอาอะไรมาแก้วิตก มีแต่สุราเท่านั้น ชาวเจ้ากรรมมดเห็นขบขางหลังคอเป็นสีคำสรวล ใจของเราก็ไม่กระสับกระส่าย แต่เพราะนาง เราจึงคร่ำครวญระบายความใจใจอยู่จนบัดนี้ กวางร้องอ้อ ๆ เล็มหญ้าอยู่ในทุ่ง เรามีเพื่อนคี่มาตา คีฉิมเป่าแคน สนุกเหมือนดวงจันทร์เสี้ยวส่องสว่างไม่ว่าจะสิ้นยุคเมื่อไร ความวิทกซึ่งเกิดแก่เรานั้น เราสลัดเสียมิไถ่แม่เกิดยามคันทินนา ความวิทกนั้นก็ยังคงอยู่กับตัว งานเลี้ยงใหญ่ขนาด ๆ จะจัดครั้งหนึ่ง คิดถึงความสัมพันธ์ซึ่งมีมานาน เกือบหงายกวางนอย กายินไปทางใต้ บินรอบวนไม่สามรอบ ไม่มีถึงงานจะเกาะ ภูเขาไม่ตองสูง น้ำไม่ตองลึก

ระบายความในใจออกมา ทั้งประเทศก็อ่อนน้อมต่อเรา

โคลงบทนี้เป็นโคลงโคยครอก มีความยาว ๓๒ วรรค เพลงนี้มีอยู่ในชีวประวัติโจโจ ซึ่งใช้เขียนแบบเวียนกวีนิพนธ์ในโรงเรียนมัธยมในประเทศจีน

เพลงบทนี้แสดงความรู้สึกของโจโจว่า มีความวิทกเป็นเจ้าเรือนอยู่ แม้จะคิดถึงนางที่รัก แม้ภูมิประเทศจะสวยงามมีเพื่อนคี่มาตา กินเลี้ยงสนุกสนานกัน

ผนวก ข.

บัญชีชื่อในสามก๊กอันใจโจแตกทัพเรือตามสำเนียง
ภาษาจีนกลาง สามก๊กฉบับไทย และสำเนียง
ฮกเกี้ยนเอหมิง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	<u>สำเนียงภาษาจีนกลาง</u>	<u>สามก๊กฉบับไทย</u>	<u>สำเนียงฮกเกี้ยนเอ๋อหมิง</u>
柴桑	Ch'ai ² Sang ²	ตำบลชีสอง	ฉาซง
張昭 (子布)	Chang ¹ Chao ¹ (Tzū ³ Pu ⁴)	เตี้ยวเจี้ยว	เตี้ยวเจี้ยว
張飛 (翼德)	Chang ¹ Fei ¹ (I ⁴ Tê ²)	เตี้ยวหุย (เอกเตก)	เตี้ยวฮุย (เอกเต็ก)
張郃	Chang ¹ Ho ²	เตี้ยวคั๊	เตี้ยวฮั๊
張紘	Chang ¹ Hung ⁴	เตี้ยวเหียน	เตี้ยวเหียน
漳河	Chang ¹ Ho ²	แม่น้ำเตียงโห	เจียงโห
張儀	Chang ¹ I ²	เตี้ยวอี้	เตี้ยวหัง
張郢	Chang ¹ I ³	เตี้ยวคี่	เตี้ยวไห
張良	Chang ¹ Liang ²	เตี้ยวเหลียง	เตี้ยวเหลียง
張遼	Chang ¹ Liao ²	เตี้ยวเลี้ยว	เตี้ยวเหลี้ยว
張温	Chang ¹ Wên ³		
張允	Chang ¹ Yün ³	เตี้ยวอุน	เตี้ยวอุน
長江	Ch'ang ² Chiang ¹		
常山	Ch'ang ² Shan ¹	เลียงซาน	เลียงซาน
趙雲 (子龍)	Chao ⁴ Yün ² (Tzū ³ Lung ²)	เตี้ยวอุน (จู๊หลิง)	เตี้ยวหุน (จื่อหลง)
陳平	Ch'ên ² P'ing ²		
陳武	Ch'ên ² Wu ³	ตันบู	ตันบู
程普	Ch'éng ² P'u ³	เทียเปอ	เทียพอ
程德樞	Ch'êng ² Tê ² Shu ¹	เทียตก	เทียเต็กคู
程谷	Ch'éng ² Tzū ³	เทียจู	เทียจื่อ
程昱	Ch'éng ² Yü ⁴	เทียหยก	เทียหยก

สำเนียงภาษาจีนกลาง

สามก๊กฉบับไทย

สำเนียงสุาเกี้ยนเอ๋หมิง

齊	Ch'i ²	เจี	เจี
齊; 黃	Ch'i ² , Huang ²	คำบลอญเต	กิ, อญ
蔣欽	Chiang ³ Ch'in ¹	เจียวซิม	จิวกิม
江漢	Chiang ¹ Han ⁴		
江夏	Chiang ¹ Hsia ⁴	ก้งแฮ	ก้งแฮ, ก้งทา
蔣幹	Chiang ³ Kan ⁴	เจียวกาน	จิวกาน
江陵	Chiang ¹ Ling ²	เมืองก้งเหลง	ก้ง
江南	Chiang ¹ Nan ²		
江東	Chiang ¹ Tung ¹	ก้งต้ง	ก้งต้ง
喬公	Ch'iao ² Kung ¹	เตียวกโกโต	เกียวกกอง
簡雍	Chien ³ Yung ¹	กั้นหยง	กั้นหยง
赤壁	Ch'ih ⁴ Pi ⁴	คำบลเซ็กเพ็ก	เซ็กเพก
荊州	Ching ¹ Chou ¹	แกงจิ่ว	แกงจิ่ว
青州	Ch'ing ¹ Chou ¹	เมืองเซียงจิ่ว	เซียงจิ่ว
九江	Chiu ³ Chiang ¹		
周泰	Chou ¹ Ts'ai ⁴	จิ่วทาย	จิ่วไถ่
周倉	Chou ¹ Ts'ang ¹	จิ่วฉอง	จิ่วซอง
周瑜 (公瑾)	Chou ¹ Yu ² (Kung ¹ Chin ³)	จิ่วยี่	
定	Ch'u ³	ฉอ	ซอ
朱治	Chu ¹ Chih ⁴	จูเตีย	จูตี
諸葛瑾	Chu ¹ -ko ² Chin ³	จูกักกิ้น	จูกักกิ้น
諸葛亮 (孔明)	Chu ¹ -ko ² Liang ⁴ (K'ung ³ Ming ²)	จูกักเหลียง (ซงเบง)	จูกักเหลียง (ซงเบง) (ซงเบง)

สำเนียงภาษาจีนกลาง

สามก๊กฉบับไทย

สำเนียงจีนเกียนเอ๋อหมิง

中山靖王	Chung ¹ Shan ¹ Ching ⁴ Wang ²		
衆鉄山	Chu ⁴ T'ieh ³ Shan ¹	เซาเกี๊ยะซาน	จูทั้น
樊口	Fan ² K'ou ³	ปากน้ำฮวนเคา	ฮวนเซา
鳳雛	Fèng ⁴ Ch'u ²	ฮองจู	ทองโจว
馮良	Fèng ² I ²		
漢川	Han ⁴ Ch'uan ¹	แม่น้ำฮันฉวน	ฮันชวัน
韓信	Han ² Hsin ⁴	ฮันสิน	หันสิน
漢上	Han ⁴ Shang ⁴		
韓遂	Han ² Sui ⁴	หันซุย	หันส่วย
韓當	Han ² Tang ¹	ฮันตง	หันตอง
漢陽	Han ⁴ Yang ²	ฮันหยง	ฮันเอียง
合肥	Ho ² Fei ²	หับหย	หับฝุย
夏侯惇	Hsia ⁴ Hou ² Tun ¹	แฮหัวตุน	แฮเห่าเฮง
夏侯淵	Hsia ⁴ Hou ² Yuan ¹	แฮหัวเอียน	แฮเห่าเอียน
夏口	Hoia ⁴ K'ou ³	แฮเคา	แฮเซา
襄陽	Hsiang ¹ Yang ²	ทงหยง	หยองเอียง
薛綜	Hsieh ² Tsung ⁴	ซีทง	ซือจ็อง
西涼	Hsi ¹ Liang ²	เมืองเสเหลียง	ไทเหลียง
新野	Hsin ¹ Yeh ³		
許昌	Hsu ³ Ch'ang ¹		
徐晃	Hsu ² Huang ³	ซีหวง	ฉือหวง
徐盛	Hsü ² Shêng ⁴	ซีเซง	ฉือเซง
徐庶 (元直)	Hsü ² Shu ⁴	ซีชี่	ฉือชือ
	(Yüan ² Chih ²)		

สำเนียงภาษาจีนกลาง	สามก๊กฉบับไทย	สำเนียงฮกเกี้ยนเอ๋อเหม็ง	
許都	Hsu ³ Tu ¹	ฮูโต	คอตตอ
許攸	Hsü ³ Yu ²	เซาฮิว	คฮิว
玄武	Hsuan ² Wu ³	เฮียนบู	เหียนบู
荀攸	Hsün ² Yu ²	ซุนฮิว	ซุนฮิว
華容	Hua ² Yang ²	หวางฮัวหยง	ฮัวหยง
黃蓋 (公覆)	Huang ² Kai ⁴ (Kung ¹ Fu ²)	ฮุกกาย	ฮุกกาย
會稽	Hui ⁴ Chi ¹	หวยเจ	หวยเจ
葫蘆	Hu ² Lu ²	โฮโล (กก)	หอลล
彝陵	I ² Ling ²	อิเหลง	อิเหลง
宜都	I ² Tu ¹		
汝南	Ju ³ Nan ²	เมืองยี่หล่า	อีหล่า
垓下	Kai ¹ Hsia ⁴		
甘寧 (興霸)	Kan ¹ Ning ² (Hsing ¹ Pa ⁴)	ก่าเหลง	ก่าหลง
關澤 (德潤)	K'an ⁴ Tsè ² (Tè ² Jun ⁴)	ก่าเต็ก	ก่าเจ็ก
高祖	Kao ¹ Tsu ³	(ฮัน)โกโจ	โกจ้อ
耿弇	Kêng ³ Yen ³		
顧雍	Ku ⁴ Yung ¹	โกะหยง	ก้อหยง
管仲	Kuan ³ Chung ⁴	กวันตง	กวันตง
關平	Kuan ¹ P'ing ²	กวันเป้ง	กวันเป้ง
關羽 (雲長)	Kuan ¹ Yu ³ (Yun ² Ch'ang ²)	กวนอู (หุนเตียง)	กวนอู (หุนเตียง)

สำเนียงภาษาจีนกลาง	สามก๊กฉบับไทย	สำเนียงฮกเกี้ยนเอ๋อหมิง
郭奉孝	Kuo ¹ Feng ⁴ Hsiao ⁴ (กุยก๊าก)	เกอะหุองเหา
蒯婁	Li ² Lou ²	
躡生	Li ⁴ Sheng ¹	
李典	Li ³ Tien ³	ลิเตียน
遼東	Liao ² Tung ¹	
零陵	Ling ² Ling ²	
劉琦	Liu ² Ch'i ¹	เลากี้
劉封	Liu ² Fêng ¹	เลาซง
劉瓛 (元穎)	Liu ² Fu ² (Yuan ² Ying ³)	เลาฮก
劉熙	Liu ² Hsi ¹	เลาฮี
劉備 (玄德)	Liu ² Pei ⁴ (Hsuan ² Te ²)	เลาเปี (เหียนเตก)
劉表	Liu ² Piao ³	เลาเปี้ยว
劉琮	Liu ² Ts'ung ¹	เลาจง
劉璋	Liu ² Yu ⁴ Chou ¹	เลาอิวจิว
樂進	Lo ⁴ Chin ⁴	งักจิ้น
樂毅	Lo ⁴ L ⁴	งักเย
駱統	Lo ⁴ T'ung ³	
陸績	Lu ⁴ Chi ¹	ลกจก
陸賈	Lu ⁴ Ku ³	
陸郎	Lu ⁴ Lang ²	
魯誦 (子敬)	Lu ³ Su ⁴ (Tzū ³ Ching ⁴)	โลซก

สำเนียงภาษาจีนกลาง

สามก๊กฉบับไทย

สำเนียงฮกเกี้ยนเอ๋หมิง

陸遜	Lu ⁴ Sun ⁴	ลกซุน	หลกซุน
呂虔	Lu ³ Ch'ien ²	ลียอย	หลี่เคียน
呂範	lü ³ Fan ⁴	ลือทอง	หลิวฮวน
呂蒙	Lu ³ Mêng ²	ลือบอง	หลือหมง
呂布	Lu ³ Pu ⁴	ลือโป้	หลือป้อ
呂通	Lü ³ T'ung ¹	ลือกอง	หลือทอง
隆中	Lung ² Chung ¹	คำบลดงเสี่ย	หลดตง
毛玠	Mao ² Chieh ⁴	มอกาย	หมอกาย
莽	Mang ³		
馬騰	Ma ³ T'eng ²	มาเท่ง	มาเตง
馬延	Ma ³ Yen ²	มาเอียน	มาเอียน
糜竺	Mi ² Chu ²	บิตก	บิตก
糜芳	Mi ² Fang ¹	บืออง	บืออง
岷	Min ²		
南郡	Nan ² Chun ⁴	เมืองล้ากุน	หล้าซุน
南屏山	Nan ² P'ing ² Shang ¹	เขาล้าป็นซาน	หล้าป็นซัน
峨	Ngo ²		
鄧果	Ngo ⁴ Hsien ⁴		
龐統 (士元)	P'ang ² T'ung ³ (Shih ⁴ Yuan ²)	บังทอง	หลองทอง
白馬	Pé ² Ma ³	คำบลดปะแบ	ปะแบ
屏騎	P'ing ² I ⁴		

สำเนียงภาษาจีนกลาง สามก๊กฉบับไทย สำเนียงฮกเกี้ยนเอ๋อหมิง

伯夷	Po ² I ²	แปะอี	แปะอี
潘璋	P'o ² Chang ¹	พัจเจียง	พัจเจียง
鄧陽	P'o ² Yang ²	เมืองกวนหยง	พวนหยง
步騭	Pu ⁴ Chih ⁴	โปจิด	ป้อจิด
三江口	San ¹ Chiang ¹ K'ou ³	ปากน้ำสำกั้ง	ซำกั้งเช่า
散關	San ⁴ Kuan ¹	คานซันกวน	ซานกวน
塞北	Sè ¹ Po ⁴		
山陰	Shan ¹ Yin ¹		
師曠	Shih ¹ K'uang ⁴		
首陽山	Shou ³ Yang ² Shan ¹		
叔齊	Shu ² Ch'i ²	ชกแจ	ชกแจ
小喬	Siao ³ Ch'iao ²	เสี่ยวเกี้ยว	เสี่ยวเกี้ยว
繆烝	Su ¹ Ch'in ²	โซจิ้น	โซจิ้น
孫乾	Sun ¹ Ch'ien ²	ซุนเชียน	ซุนเชียน
孫權	Sun ¹ Ch'uan ²	ซุนกวน	ซุนกวน
孫策 (伯符)	Sun ¹ Ts'è ⁴	ซุนเซ็ก	ซุนเซ็ก
	(P'è ² Fu ²)		
太史慈	T'ai ⁴ Shih ³ Tz'ü ²	ไทสูจู	ไทซ้อจื่อ
当陽	Tang ¹ Yang ²		
当陽長坂	Tang ¹ Yang ² Ch'ang ² Fan ³	ตำบลทุ่งตงบันโบ	ต๋องหยงเต็งงำ
唐	T'ang ²	ถ้ง	ตอง
鄧禹	Têng ⁴ Yü ³		
丁奉	Ting ¹ Fêng ⁴	เตงฮอง	เต็งห่ง
田橫	T'ien ² Hêng ²	เตียนห่ง	เตียนหฺย

สำเนียงภาษาจีนกลาง

สามก๊กฉบับไทย

สำเนียงฮกเกี้ยน/เอ๋หมิง

单于	Shan ⁴ Yü ²		
蔡中	Ts'ai ⁴ Chung ¹	ซำตง ⁺	ซำตง
蔡和	Ts'ai ⁴ Ho ²	ซำโฮ	ซำโฮ
蔡懋	Ts'ai ⁴ Hsün ¹	ซำฮุน	ซำฮุน
蔡瑁	Ts'ai ⁴ Mao ⁴	ซำมอ	ซำบอ
臧霸	Tsang ¹ Pa ⁴	โจป่า	จ้งป่า
曹植	Ts'ao ² Chih ²	โจสิด	โจสิด
曹洪	Ts'ao ² Hung ²	โจหอง	โจหอง
曹仁	Ts'ao ² Jên ²	โจหยิน	โจหยิน
曹参	Ts'ao ² Ts'a ¹	โจฉ่า	โจซำ
曹操	Ts'ao ² Ts'ao ¹	โจโจ	โจโจ
杜康	Tu ⁴ K'ang ¹		
杜牧	Tu ⁴ Mu ⁴		
董卓	Tung ³ Hsi ²	ต้งสิด	ตองเซ็ก
董卓	Tung ¹ Wu ²	เมืองตองงอ	ต้งหอง
子濯	T'ung ² Ch'ueh ¹		
	Tzu ³ Cho ²		
韋紹	Wei ² Shao ⁴		
文醜	Wên ² Ch'ou ³	บุนทิว	บุนฉิว
文聘	Wên ² Ping ⁴	บุนเพง	บุนเผง
臥龍	Wo ⁴ Lung ²		
武昌	Wu ³ Ch'ang ¹	คำบลฮูเซียง	บูเซียง
烏林	Wu ¹ lin ²	คำบลฮัวหลิม	ออหลิม
烏巢	Wu ¹ Ch'ao ²	คำบลเนี่ยวเจา	ออเจา

สำเนียงภาษาจีนกลางสามก๊กฉบับไทยสำเนียงฮกเกี้ยนเอ๋อหมิง

揚州	Yang ² Chou ¹		
楊雄	Yang ² Hsiung ²		
燕	Yen ⁴		
兗州	Yen ³ Chou ¹		
嵒峻	Yen ² Chün ⁴	เหยียนจุน	เหยียนจุน
顏良	Yen ² Liang ²	จันเหลียง	จันเหลียง
于禁	Yü ² Chin ⁴	อิกิม	อิกิม
虞翻	Yü ² Fan ¹	ยีหวน	งูฮวน
史公	Yü ² Kung ¹		
袁紹	Yüan ² Shao ⁴	อวนเสี่ยว	อวนเสี่ยว
袁術	Yüan ² Shu ⁴	อวนสุค	อวนซุก
越	Yueh ⁴		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผนวก ค.

เบ็ดเตล็ด

ก. การนับวัน เดือน ปี

การเรียกชื่อปีศักราชของจีนเรียกตามชื่อปีประจำรัชกาล เมื่อผลัดแผ่นดินใหม่ครั้งใด ก็เปลี่ยนชื่อปีประจำรัชกาลและเริ่มต้นนับปีที่หนึ่งด้วย บางครั้งเมื่อเปลี่ยนอักษรเสนาบตี ก็มีการเปลี่ยนชื่อปีด้วย เช่นครั้งโจโจ้ขึ้นมาเมื่ออำนาจ ได้เปลี่ยนชื่อปีประจำจาก 興平 Hsing¹ P'ing² เป็น Chien⁴ An¹^๑

การนับเดือนของจีนเป็นการนับอย่างจันทร์คติ เช่นเกี่ยวกับการนับทางไทย แต่เดือนไม่ตรงกัน ชาวจีนถือวันขึ้นหนึ่งค่ำเดือนอ้ายเป็นวันปีใหม่^๒ เพราะเป็นต้นฤดูใบไม้ผลิ ปีใหม่จีนตราวเดือนกุมภาพันธ์ ถ้าจะคิดเทียบเดือนไทยต้องนับเพิ่มไปอีกสองเดือน เช่นเดือนสิบเอ็ดของจีนจะตรงกับเดือนอ้ายของไทย

การนับเวลาของจีน แบ่งเวลาวันหนึ่ง ๆ ออกเป็นสิบสองภาค ภาคหนึ่ง ๆ แบ่งออกเป็นสี่ส่วน เรียกว่า ๕ 刻 k'o⁴ k'o⁴ หนึ่งเท่ากับสามสิบนาที ภาคหนึ่ง ๆ เรียกชื่อตามสิบสองนักษัตรจีน ดังนี้

๑. 子 Tzu ³	ซวก	เวลา ๒๓.๐๐น.-๐๑.๐๐น.	เรียกว่า 三更 (ยามสาม)
๒. 丑 Chou ³	จุก	" ๐๑.๐๐น.-๐๓.๐๐น.	四更 (ยามสี่)
๓. 寅 Yin ²	ชาก	" ๐๓.๐๐น.-๐๕.๐๐น.	五更 (ยามห้า)

^๑ Hsing¹ P'ing² = เริ่มต้นศักราช
Chien⁴ An¹ = การสร้างต้นศักราช

^๒ ปทานุกรมจีน Tz'u^๒ Yuan^๒

๔. 卯	Mao ³	เถาะ	๐๕.๐๐-๐๗.๐๐ น.	
๕. 辰	Ch'en ²	มะโรง	๐๗.๐๐น.-๐๘.๐๐น.	
๖. 巳	Ssü ⁴	มะเส็ง	๐๘.๐๐น.-๑๑.๐๐น.	เรียกว่า 上午 (ก่อนเที่ยง)
๗. 午	Wu ³	มะเมีย	๑๑.๐๐น.-๑๓.๐๐น.	止午 (เที่ยงตรง)
๘. 未	Wei ⁴	มะแม	๑๓.๐๐น.-๑๕.๐๐น.	下午 (หลังเที่ยง)
๙. 申	Shên ¹	วอก	๑๕.๐๐น.-๑๗.๐๐น.	
๑๐. 酉	Yu ³	ระกา	๑๗.๐๐น.-๑๙.๐๐น.	
๑๑. 戌	Sü ¹	จอ	๑๙.๐๐น.-๒๑.๐๐น.	初更 (ยามหนึ่ง)
๑๒. 亥	Hai ⁴	กุน	๒๑.๐๐น.-๒๓.๐๐น.	二更 (ยามสอง)

ชื่อสิบสองนักษัตรเหล่านี้คนทั่วไปใช้เรียกเวลา โดยเขียนนักษัตรตามเวลาที่ต้องการจะกล่าวถึงก่อน แล้วตามด้วยคำว่า 時 Shih² เช่น 時辰 Tzün³ Shih² เท่ากับ ๒๓.๐๐ น.-๐๑.๐๐ น., 時辰 Chou³ Shih² เท่ากับ ๐๑.๐๐ น.-๐๓.๐๐ น. การเรียกเช่นนี้ใช้ในภาษาพูด และในการพยากรณ์โชคชะตา

ส่วนการเรียกชื่อปีของชาวบ้าน มักเรียกตามชื่อสัตว์ประจำปีนั้น เช่น 鼠 Shu³ แปลว่าหนู, 牛 Niu² แปลว่าวัว "การเอาชื่อสัตว์ทั้งสิบสองชาติใช้แทนชื่อปีทั้งสิบสองปีนั้น ในเมืองจีนคงเริ่มใช้ตั้งแต่ราชวงศ์ถังขึ้น [พ.ศ.๕๖๘-๗๖๓] เป็นต้นไป"

ข. การวัดระยะทาง มีมาตรฐานดังนี้

里 Li³ หนึ่ง เท่ากับ ๕๐๐ เมตร

尺 Ch'ih³ หนึ่ง เท่ากับ ๒๓ เซนติเมตร

丈 Ch'ang⁴ หนึ่ง เท่ากับ ๑๐ Ch'ih³ หรือ ๒๓๐ เซนติเมตร

^๓ พระเจงจิ้นอักษร "การวินิจฉัยเรื่องสิบสองนักษัตร" สยามคหกรรมกิจ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๔๗๔ (พระนคร: โรงพิมพ์วิริยานุภาพ, ๒๔๗๔), หน้า ๒๓

ค. ๒๔ Kuo⁴

๒๔ Kuo⁴ พัฒนาจาก ๘ Kuo⁴ รูป ๘ Kuo⁴ นี้พระเจ้า Fu¹ Hsi⁴ เป็นผู้คิดขึ้น โดยใช้เส้นชี่ยาว ๑ เส้น — กับเส้นชี่สั้น ๒ ชี่ค — — ผสมกันให้ เป็นสัญลักษณ์ของธรรมชาติ ๘ อย่าง ดังนี้

☰	เป็นสัญลักษณ์แทน	ฟ้า
☷	"	ดิน
☵	"	น้ำ
☲	"	ภูเขา
☴	"	ฟ้าคะนอง
☱	"	ลม
☶	"	ไฟ
☳	"	บึง

สัญลักษณ์ ทั้ง ๘ นี้ เขียนเป็นรูปดังนี้

ต่อมาพระเจ้า Chou¹ Wen² Wang² เพิ่มเติมอริ บายความหมายของ ๘ Kuo⁴ ให้มากขึ้น และเพิ่มให้มากขึ้นจาก ๘ Kuo⁴ เป็น ๒๔ Kuo⁴ เรื่อง ๘ Kuo⁴ นี้ใช้ใน การเสด็จทาง ปัจจุบันใช้ เป็นเครื่องขลัง ถือว่ารูป ๘ Kuo⁴ นี้ขจัดภัยอันตรายทุกปีศาจได้ และนิยมเขียนไว้บนแผ่นไม้ที่หน้าบ้าน เพื่อให้ หลีกแคล้วจากภัยต่าง ๆ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เจนจันอักษร, พระ. "การวินิจฉัยเรื่องสิบสองนักษัตร", สมาคมวรรณคดี
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ โรงพิมพ์วิริยานุกาฬ ๒๔๗๔
- คำรกราชานุกาฬ, สมเด็จพระ. ตำนานเรื่องสามก๊ก สำนักพิมพ์
กัลงวิทยา ๒๕๐๖
- พระคลัง(หน), เจ้าพระยา. สามก๊ก โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๔๘๘
- เสฐียรโกเศศ ลัทธิของเพื่อน แพรพิทยาและโอเคียนสโตร ๒๕๐๐
- เสฐียรโกเศศ ศาสนาเปรียบเทียบ โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ๒๕๐๖

ภาษาอังกฤษ

- China: Pictorial, Descriptive and Historical with Some
Account of Ava and the Burmese, Siam and Anam. Lon-
don: Henry G. Bohn, 1853. (Bohn's Illustrated Library.)
- Cressey, George B. Asia's Lands and Peoples. New York:
McGraw-Hill Book Company, Inc., 1951.
- Cressey, George B. Land of the 500 Millian: a Geogra-
phy of China. New York: McGraw-Hill Book Company,
Inc., 1955.
- Douglas, Robert K., Sir The Story of Nations: China.
London: T. Fisher Unwin, 1912.

Encyclopaedia Britannica. London : Encyclopaedia
Britannica Ltd., 1964.

Giles, Herbert A. The Civilization of China. London:
Williams and Morgate, 1911.

Lau, D.C. Leo Tzu : Tao Te Ching. London:
Cox and Wyman Ltd., 1963.

Mathews, R.H. Mathews' Chinese-English Dictionary,
American ed. Massachusetts: Harvard University
Press, 1956.

Peffer, Nathaniel The Far East: A Modern History. Ann
Arbor: The University of Michigan Press, 1958.

Saunders, Kenneth A Pageant of Asia: A Study of
Three Civilizations. London: Humphrey Milford, 1954.

Secger, Alizabeth The Pageant of Chinese History.
London: George Routledge & Sons Ltd., 1934.

Taylor, Briwitt The Romance of the Three Kingdoms.
Tokyo: Charles E. Tuttle, 1959.

Thailand. The Weather Division Weather and Climate
of China. Headquarters Army Air Forces, 1945.

Wilhelm, Richard A Short History of Chinese -
Civilization. London: George G. Harrap & Co. Ltd.,
1929.

๑๑๑๑

二十四史 Erh⁴ Shih² Szu⁴ Shih³. ฉบับหอสมุดแห่งชาติ.

Kano, Naosada. 諸葛孔明 Chu¹-ko² K'ung³ Ming².

Tokyo, 1966.

Luo² Kuan⁴ Chung. 三國演義 San¹ Kua² Yen³ I⁴.

Miyakawa, Hisayuki. 諸葛孔明 Chu¹-ko² K'ung³ Ming².

Tokyo, 1966.

Ogawa, Tamaki. 三國志 San¹ Kuo² Chih⁴,

(Japanese Translation). Tokyo, 1953-1966.

Tatsuma, Shosuma. 三國志 San¹ Kuo² Chih⁴

(Japanese Translation). Tokyo, 1962.

辭海 Tz'ü² Hai², 10th ed. Shanghai, 1948.

辭源 Tz'ü² Yuan², 15th ed. Shanghai, 1948.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย